

Grip op bemoeizorg

Bemoeizorg in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking is het ongevraagd hulp geven aan een cliënt, terwijl de cliënt laat zien dat hij het niet met de hulp eens is. Bemoeizorg hoeft geen slechte zorg te zijn. Het kan een bijdrage leveren aan goede zorg, maar het mag nooit vanzelfsprekend worden ingezet.

Bemoeizorg onderzocht

Raad op Maat, het VUmc en zorginstelling Odion hebben onderzoek gedaan naar bemoeizorg in de praktijk.

Cliënten met een lichte verstandelijke beperking vinden het vaak lastig om hun zorgvraag zelf te formuleren. Om die reden moeten begeleiders een afweging maken: wacht je tot de cliënt met een zorgvraag komt, of bied je zorg aan? Als de begeleiders naar het idee van de cliënt onnodige zorg aanbieden, wordt dit bemoeizorg genoemd. Het onderzoek uitgevoerd op verschillende woonlocaties voor mensen met een verstandelijke beperking met als doel bemoeizorg te verminderen.

Handvatten voor bemoeizorg

De uitkomsten van het onderzoek hebben geresulteerd in een handreiking en cursus voor begeleiders en een boek voor cliënten. In de handreiking staat een stappenplan voor begeleiders voor het overwegen en eventueel aanbieden van bemoeizorg beschreven. Hierin wordt ook stilgestaan bij de rechten van cliënten. De bijbehorende cursus diept het aangeboden stappenplan verder uit en besteedt onder andere aandacht aan het gesprek tussen begeleider en cliënt. Met het boek "Bemoeipraat" krijgen cliënten iets in handen om zaken waar ze het niet mee eens zijn te bespreken met hun begeleider. Met deze materialen hebben begeleiders en cliënten handvatten gekregen om bewust, zorgvuldig en terughoudend met bemoeizorg om te gaan.

Bemoeizorg onder de loep

Hoewel bemoeizorg een complex begrip is dat onder andere raakt aan privacy, zeggenschap en wilsbekwaamheid van de cliënt, zijn er geen wettelijke eisen waaraan bemoeizorg moet voldoen. Om meer grip te krijgen op bemoeizorg hebben de onderzoekers op verschillende locaties van Odion, waar mensen met een verstandelijke beperking wonen, gekeken of en hoe bemoeizorg werd toegepast. Daarbij zijn cliënten nauw betrokken geweest.

Het boek en de handreiking zijn te downloaden (PDF) via de websites van Raad op Maat, Odion en VUmc. De papieren versies zijn ook te bestellen bij Raad op Maat en VUmc (tegen verzendkosten). De cursus wordt gegeven door Raad op Maat.

*Odion - Noord Hollandse zorginstelling die professionele ondersteuning biedt aan mensen met een verstandelijke, lichamelijke en auditieve beperking www.odion.nl
VUmc – University Medical Center Amsterdam. www.vumc.nl*

